

„Kas notiek galvā?” programma

28. maijā LU VFF (Mārstaļu iela 28/30), 4. auditorija

<http://argumenti.lv/kng>

Norādītie laiki ir **ļoti aptuveni**, tajos iekļauta arī jautājumu & atbilžu daļa.

11:00-11:10 Atklāšana

11:10-11:40 LU VFF filz. maģ. 1. kursa studente Austra Ziļicka – Reimonda Gibsa ķermeniskuma premisa

Lasījumā plānots pievērsties kognitīvo zinātņu pārstāvja Reimonda Gibsa (*Raymond W. Gibbs, Jr.*) ķermeniskuma premisai (*embodiment premise*), kurā ietverti viņa filozofisko uzskatu centrālie argumenti. Ķermeniskums premisa ietver uzskatus par to, ka cilvēka domāšana un valoda ir balstīta veidā, kā mēs pieredzam ķermeni darbībā. Gibss uzsver, ka cilvēka kognīcija atkarīga no atkārtoto ķermeniskās pieredzes paraugiem. Tādēļ kognīcija būtu jāpēta kā dinamiska cilvēka un vides mijiedarbība. (Pretēji tam kā tā tiek pētīta – kā iekšēja, simboliska, neķermeniska, skaitļojoša.) Ar šo apgalvojumu Gibss vērsas pret redukcionismu, kas viņaprāt plaši izplatīts kognitīvajās zinātnēs. Gibss uzskata, ka kognitīvo zinātņu ietvaros tiek veikti ārkārtīgi daudz pētījumi, kuru pamatā ir redukcionistisks pieņēmums, ka kognīciju var reducēt uz kaut ko citu, piemēram, neirālo aktivitāti noteiktos smadzeņu reģionos. Balstīti uz šiem maldīgajiem uzskatiem, pētījumi sniedz neprecīzu un nepilnīgu informāciju par cilvēka psihi darbību. Lai uzlabotu pētījumu kvalitāti, kā Gibss uzsver, veicot pētījumus ir jāņem vērā cilvēka psihi un ķermeņa ciešā mijiedarbība. Kā alternatīvu redukcionistu uzskatiem Gibss piedāvā dinamisko sistēmu teoriju (*dynamical systems theory*), kas paredz, ka kognitīvās sistēmas darbība izriet no koordinētām sensorimotorām darbībām, kas atrodas savstarpējā mijiedarbībā. Proti, katra cilvēka kognitīvās sistēmas daļa ir līdziesaistīta katrā sistēmas darbības mirklī. Katra sistēmas daļa ietekmē kādu citu tā, ka daļas neatkarīgo darbību nevar atšķirt no veseluma kopīgās darbības. Šī pieeja ļauj psihi dzīves pētījumos pievērst uzmanību visam ķermeniskajam organismam.

11:40-12:10 LU VFF filz. bak. 3. kursa studente Signe Cāne - Vai prātu var paplašināt?

12:10-12:40 LU PPMF zinātniskais asistents, 2. kursa doktorants mūzikas pedagogijā Manuel Fernandez – Ievads personālismam

Nav vērts lasīt šo anotāciju, jo personālismu nevar saprast citādi, ka tikai satiekoties ar personām. Tiksimies konferencē. Ar cieņu, Autors.

(...)

Ja jūs tomēr lasāt šīs rindiņas, mēģināšu apmierināt jūsu ziņkāribu: Manā referātā es prezentēju personālismu kā cilvēka ķermeniskuma un garīguma integrācijas filozofiju, kas apvieno tradicionālo metafiziku ar cilvēka relacionālo aspektu un piedāvā *kopienas* jēdzienu sabiedrības jēdziena vietā. Es runāšu par „kas ir persona”, personālisma autoriem un personālismu šodien un nākotnē.

12:40-13:10 LU VFF filz. bak. 2. kursa students Artis Ostups – Dišana un Bretona angažētība

Modernā māksla joprojām meklē savu jēgu. Jebkurš mēģinājums sniegt tās universālu raksturojumu ir lemts neveiksmē, taču tieši vispārinājumi ir bijuši raksturīgi gan atsevišķiem pētniekiem, gan mūsu priekšstatiem par moderno mākslu. Tā, piemēram, ir aplami uzskatīt, ka modernās mākslas pārstāvji to vien vēlējas, kā attīrīt savu mediju no visa liekā. Vai arī, ka standartobjektu mērķis nav saprotams. Dadaisms un sirreālisms, līdzīgi kā citi modernās mākslas virzieni, bija iekšēji heterogēni. Tos veidoja gan tādi mākslinieki, kas aktīvi kritizēja mākslu kā institūciju, gan tādi, kas vairāk vēlējas vērst uzmanību uz to, kas viņus neapmierināja sabiedrībā. Marselu Dišanu raksturo pirmā tendence, savukārt Andrē Bretonu - otrā. Dišāns, lai gan attiecās pret mākslu izteikti nihilistiski, laika gaitā kļuva angažēts ar savas kritikas objektu. Kas attiecas uz Bretonu, tad viņš bija politiski angažēts literāts, kurš laika gaitā attālinājās no savas sākotnējās, "Pirmajā sirreālisma manifestā" paustās vēlmes nodarboties ar tīru psihi automātiskumu. Savas uzstāšanās laikā vēlos sniegt komentāru par abu minēto kungu mākslinieciskajām un sabiedriskajām aktivitātēm 20. gs. sākumā.

13:10-13:30 LU VFF filz. bak. 2. kursa students Armands Leimanis – Atgūstot prātu

Kā latviskot „mind”?

13:30-13:45 *Groningenas Universitātes Psiholoģijas un Sociālo Zinātņu fakultātes 1. kursa students Dāvis*

Lodziņš – **Psiholoģija – kas slēpjas aiz Freida un terapijas dīvāniem?**

Psiholoģija ir kā pastarītis lielajā zinātnes ģimenē, apveltīts ar divām pastāvīgām problēmām.

Pirmkārt, nav zinātnes pret kuru ierindas publika izturētos vēl stūrgalvīgāk. Kā jau cilvēki, esam gatavi atzīt, ka nesaprotam ne molekulāro bioloģiju, ne kvantu fizikas pamatprincipus. Taču, ja nonākam pie diskusijas par saviem līdzcilvēkiem, mūsu zināšanām nav robežu. Reti kad kāds ir gatavs atzīt, ka nesaprot citus cilvēkus - galu galā, saskarsme tiek pielietota katru dienu un ir novērojama vieglāk par atomu skaldīšanu. Līdzīgu attieksmi var novērot arī zinātnieku vidū, kas apšaubā psiholoģijas tiesības uzturēties zinātņu panteonā.

Otrkārt, publikai ir spēcīgs viedoklis par to kas ir psiholoģija - psiholoģija ir bārdains vīrs, kas spekulē par saikni starp tavām attiecībām ar vectēvu un nespēju naktīs gulēt. Šāds viedoklis ir dziļi nepilnīgs un bīstams, jo balstoties uz šo priekšstatu mēs riskējam zaudēt šīs zinātnes labumus un nepilnvērtīgi izmantot tās doto gudrību.

Šī veikuma mērķis ir palīdzēt publikai apbruņoties pret vienkāršotiem priekšstatiem ar informāciju par to, kā patiesībā darbojas psiholoģijas zinātne.

Noskaidrosim, kas ir paslēpies Freida bārdā un kas atrodas zem viņa dīvāna!

Kafijas pauze ~15 min

14:00-14:30 *LU EVF pasniedzēja, filz. dokt. studente Dana Vilistere – Vai duālisms ir iespējams?*

Gilberts Rails (*Gilbert Ryle*) darba *Psihes jēdziens* (1949) (*The Concept of Mind*) pirmajā nodaļā *Dekarta mīts* (*Descartes's Myth*) asi vēršas pret duālismu kā nepamatoti ietekmīgu, iesūnojušu un, galvenais, aplamu filozofijas doktrīnu, ko radījuši un kultivējuši kartēzieši, īpaši Dekarts. Rails kritizē duālismu, t.i., fizikālo un mentālo fenomenu nošķiršanu, nodēvējot to par filozofu mītu, kategoriju kļūdu, mācību par spoku mašīnā (*'the dogma of the Ghost in the Machine'*), u.c.

Šajā referātā es esmu iecerējusi atgriezties pie pirmsākumiem, proti, Dekarta filozofijas, lai parādītu, ka duālisms ir iespējams, ja mēs pieņemam to kā metafizisku uzstādījumu, bet bezjēdzīgs, ja mēs pieņemam spēles noteikumus, ko piedāvā Rails, proti, skatām duālismu valodas un empīriskās analīzes kontekstā.

14:30-15:00 *LU VFF asoc. prof. Vsevolods Kačans – Termina „imidžs” analīze kognitīvās pieejas kontekstā*

15:00-15:30 *LU VFF doc. Jurgis Šķilters – Saprast un simulēt*

15:30-16:00 *LU VFF lektors Artis Svece – Tautas psiholoģija un antropomorfizācija*

16:00 Keynote uzstāšanās *Chaire de recherche du Canada en philosophie de la logique et des mathématiques, Département de philosophie, Université du Québec à Montréal, Canada Mathieu Marion – Why you should only think by yourself that you should not think by yourself. On Heidegger and French anti-humanism*

The mounting evidence of Heidegger's extended involvement with the Nazi regime raises deep questions about his philosophy. After briefly outlining the former, I shall argue that part of Heidegger's alignment with the Nazis had to do with his call for Dasein to relinquish its own autonomy, an "anti-humanism" which had a deleterious influence on French post-war philosophy, including Foucault, whose tentative rejection of it will also be discussed.